

אהרן קדוש ה'

ישיבת חרם ביבנה

א. דברי הימים א | פרק כג

(יג) בני עמרם אהרן ומשה ויבדל אהרן להקדישו קדש קדשים הוא ויבניו עד עולם להקטיר לפני ה' לשרתו ולברך בשמו עד עולם:

ב. תהלים | פרק קו

(טז) וינקאו למשה במחנה לאהרן קדוש ה': (יז) תפתח ארץ ותבלע דתן ותכס על עדת אבירים:

ג. ויקרא | פרק כא

(טז) וידבר ה' אל משה לאמר: (יז) דבר אל אהרן לאמר איש מזרעך לדרתם אשר יהיה בו מום לא יקרב להקריב לחם אלהיו: (יח) כי כל איש אשר בו מום לא יקרב איש עור או פסח או חרם או שרוע:

רמב"ן

(יז) דבר אל אהרן איש מזרעך - לא אמר בכאן "דבר אל אהרן ואל בניו" כאשר יאמר בפרשיות כלן. והטעם, כי שם צוה בפרשיות הקרבנות, זאת תורת העולה (לעיל ו ב), וזאת תורת החטאת (שם פסוק יח) והאשם, וכיוצא בזה, אבל בכאן אם אמר "דבר אל אהרן ואל בניו" ראוי שיאמר "איש מכם לדורותיכם", ולא ירצה להזהיר את אהרן עצמו בתורת המומין, כי אהרן קדוש ה' כולו יפה ומום לא יהיה בו, אבל יזהירו על זרעו שיורם ויזהיר אותם לדורותם. ובפרשת הטומאה בסמוך (להלן כב ב) דבר אל אהרן ואל בניו וינזרו מקדשי בני ישראל, כי יתכן שגם באהרן ארע טומאת המגע במת או בשרץ, וכאשר בא להזכיר הצרעת והזוב חזר ואמר (שם פסוק ד) איש איש מזרע אהרן, כי לא יארע זה בגופו כי מלאך ה' צבאות הוא. ואמר בסוף הפרשה (פסוק כד) וידבר משה אל אהרן ואל בניו, שרצה משה להזהיר גם את בניו שיקחו מפיו תורה, ואמר כן לבני ישראל, להזהיר ב"ד של ישראל על כך. ובת"כ (פרשה ג ה) מצאתי, כל איש מה תלמוד לומר, לפי שנאמר זרע אהרן, אין לי אלא זרעו, אהרן עצמו מנין, תלמוד לומר כי כל איש אשר בו מום (פסוק יח). וכן שנו שם (פרק ד א), זרע אהרן, אין לי אלא זרעו, אהרן עצמו מנין, תלמוד לומר והוא צרוע או זב (להלן כב ד). ופירוש "אהרן עצמו" הכהן הגדול תחתיו מבניו, כי בעבור שהתיר האנינות לכהן גדול אולי יתיר לו המום והצרעת, והוצרך לרבותו. או שתרמוז דין אהרן עצמו, כי לא תסמוך התורה באזהרותיה על הנס, אבל כסתה על אהרן לכבודו, ולרמוז לנו שלא יארע לו כן:

ד. ויקרא | פרק ט

(ז) ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עלתך וכפר בעדך ובעד העם ועשה את קרבן העם וכפר בעדם כאשר צוה ה':

רמב"ן

אבל בת"כ (שמיני מלואים ח) נתעוררו רבותינו בזה, ומשלו משל למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שנשא אשה והיתה מתביישת מלפניו, נכנסה אצלה אחותה, אמרה לה, אחותי למה נכנסת לדבר זה לא שתשמשי את המלך, הגיסי דעתך ובואי שמשי את המלך. כך אמר לו משה לאהרן, אהרן אחי למה נבחרת להיות כהן גדול לא שתשרת לפני המקום, הגס דעתך ובוא ועבוד עבודתך. ויש אומרים, היה אהרן רואה את המזבח כתבנית שור והיה מתירא ממנו, נכנס משה אצלו אמר לו אהרן אחי לא תירא ממה שאתה מתירא, הגס דעתך ובא קרב אליו, לכך אמר קרב אל המזבח. ויקרב אל המזבח, בזריזות:

וטעם דבר זה, כי בעבור שהיה אהרן קדוש ה' ואין בנפשו חטא זולתי מעשה העגל, היה החטא הוא קבוע לו במחשבתו, כענין שנאמר (תהלים נא ה) וחטאתי נגדי תמיד, והיה נדמה לו כאילו צורת העגל שם מעכב בכפרותיו, ולכך אמר לו הגס דעתך, שלא יהיה שפל רוח כל כך שכבר רצה אלהים את מעשיו. ואחרים מפרשים שהיה השטן מראה לו כן

ה. שמות | פרק ד

(יד) ויחר אף ה' במשה ויאמר הלא אהרן אחיך הלוי ידעתי כי דבר ידבר הוא וגם הנה הוא יצא לקראתך וראך ושמח בלב:

רמב"ן

(יד) ידעתי כי דבר ידבר הוא - כלומר גלוי לפני שידבר בעבורך ברצונו לאהבתך, ואפילו לא צויתיו. וגם הנה הוא מעצמו יוצא לקראתך וראך ושמח בלב, ולא יקנא בכך למעלתך על השליחות הנכבדת הזאת.

ו. שמות | פרק טו

(כ) ונתקח מרים הנביאה אחות אהרן את התף בידה ונתצאן כל הנשים אחריה בתפים ובמחלת:

רמב"ן

(כ) אחות אהרן - הנכון בעיני כי מפני שהוזכרו בשירה משה ומרים ולא הוזכר אהרן רצה הכתוב להזכירו, ואמר אחות אהרן דרך כבוד לו, שהוא אחיה הגדול ואחותו הנביאה מתיחסת אליו, שגם הוא נביא וקדוש ה'. ויתכן שדרך הכתובים ליחס אל גדול האחים

ז. במדבר | פרק טז

(ד) וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו:

רמב"ן

(ד) ויפול על פניו - ולא ויפלו, כי אהרן במוסרו ובקדושתו לא ענה דבר בכל המחלוקת הזו, ויהי כמחריש וכמודה שמעלת קרח גדולה ממעלתו, אבל הוא עושה כדבר משה ומקיים גזירת מלך:

ח. במדבר | פרק יט

(ג) וַנִּתְּנָם אֲתָהּ אֶל אֱלֵעָזָר הַכֹּהֵן וְהוֹצִיא אֶתָּהּ אֶל מַחֻזְּךָ לְמַחֲנֶה וְשָׁחַט אֶתָּהּ לְפָנָיו:

רמב"ן

(ג) אל אלעזר הכהן - מצותה בסגן, לשון רש"י. ואין הכוונה לומר שיהיה חיוב המצוה בסגן יותר מכהן גדול או כהן הדיוט, אלא הוראת שעה היתה בפרה ראשונה שתהיה באלעזר והוא היה הסגן. ולשון ספרי (חקת ח) בא הכתוב ולמד על הפרה שתהא עשויה בסגן, תדע שכן, שהרי אהרן קיים ואלעזר שורף את הפרה. ונתתם אותה אל אלעזר הכהן, זו נעשית באלעזר ושאר כל הפרות בכהן גדול דברי רבי מאיר, רבי יוסי ורבי יהודה ורבי שמעון ורבי אליעזר בן יעקב אומרים זו נעשית באלעזר ושאר כל הפרות בין בכהן גדול בין בכהן הדיוט. והענין לומר כי המצוה הזאת לעומק סודה ראויה להנתן לגדול שבכהונה. ולא נתנה לאהרן, ואולי הוא לגדולתו כי הוא קדוש ה' וחסידו המכפר במקדשו ולא רצה ליתן לו עבודת חוץ, או היה להכתיר אלעזר ולחנכו בחיי אביו במצוה אחת מן המצוות של כהונה גדולה, או היה לעונש העגל כדברי רבי משה הדרשן:

ט. במדבר | פרק כ

(מה) וַיְהִי כֹל פְּקוּדֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְבֵית אֲבֹתָם מִבְּנֵי עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעֲלָה כֹּל יֵצֵא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל:

רמב"ן

(מה) ויהיו כל פקודי בני ישראל לבית אבתם וגו' כל יצא צבא בישראל - הוצרך הכתוב להגיד מספר הכלל לאחר שהגיד הפרטים, כי נצטוו משה ואהרן שידעו מספר מפקד העם, וידעו מספר כל שבט, כי כן דרך המלכים במנותם את העם. ולא הבינוטי טעם המצוה הזאת למה צוה בה הקדוש ברוך הוא, כי היה צורך שיתיחסו לשבטיהם בעבור הדגלים, אבל ידיעת המספר לא ידעתי למה צוה שידעו אותו. אולי להודיעם חסדו עליהם כי בשבעים נפש ירדו אבותיהם מצרימה ועתה הם כחול הים, כך וכך בני עשרים. ואחרי כל דבר ומגפה ימנם, להודיע כי הוא משגיא לגוים ימחץ וידי תרפינה. וזהו שאמרו רבותינו מרוב חבתם מונה אותם כל שעה. ועוד כי הבא לפני אב הנביאים ואחינו קדוש ה' והוא נודע אליהם בשמו יהיה לו בדבר הזה זכות וחיים, כי בא בסוד העם ובכתב בני ישראל זכות הרבים במספרם, וכן לכולם זכות במספר שימנו לפני משה ואהרן כי ישימו עליהם עינים לטובה, יבקשו עליהם רחמים, ה' אלהי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים ולא ימעיט מספרכם, והשקלים כופר על נפשותיכם:

ובמדבר סיני רבה ראיתי כך, במספר שמות לגולגולותם, אמר לו הקדוש ברוך הוא למנותם בכבוד ובגדולה, לכל אחד ואחד, לא תהיה אומר לראש המשפחה "כמה במשפחתך" "כמה בני יש לך", אלא כולהון יהון עוברים לפניך באימה ובכבוד ואתה מונה אותם, הדא הוא דכתיב (פסוק יח) במספר שמות מן עשרים שנה ומעלה לגולגולותם. ויתכן שנאמר עוד, כי היה זה כדרך שהמלכות עושה בבואם למלחמה. כי עתה היו מזומנים ליכנס לארץ ולבא במלחמה עם מלכי האמורי אשר בעבר הירדן ועם השאר כולם, כמו שאמר (להלן י כט) נוסעים אנחנו אל המקום אשר אמר ה', והיו משה והנשיאים צריכין לדעת מספר חלוצי צבא המלחמה וכן מספר כל שבט ושבט ומה יפקוד עליו בערבות מואב במערכות המלחמה, כי התורה לא תסמוך על הנס שירדוף אחד אלף. וזה טעם "כל יוצא צבא בישראל", כי המנין מפני צבא המלחמה. ועוד שיחלק להם הארץ למספרם, וידע כמה חבלים יפלו להם מן הארץ הנכבשת להם. כי לולי דבר המרגלים היו נכנסים שם מיד:

י. במדבר | פרק כ

(כב) וַיִּסְעוּ מִקֵּדֶשׁ וַיָּבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל הָעֵדָה הָרַ הָהָר: (כג) וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן בְּהַר הָהָר עַל גְּבוּל אֶרֶץ אֲדוֹם לֵאמֹר: (כד) יֹאסֹף אֶהֱרֹן אֶל עַמּוּי כִּי לֹא יָבֵא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִתְּנִי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַל אֲשֶׁר מְרִיתֶם אֶת פִּי לְמִי מְרִיבָה: (כה) קַח אֶת אֶהֱרֹן וְאֶת אֱלֵעָזָר בְּנֵי וְהֵעֵל אֹתָם הַר הָהָר: (כו) וְהִפְשֵׁט אֶת אֶהֱרֹן אֶת בְּגָדָיו וְהִלְבַּשְׁתָּם אֶת אֱלֵעָזָר בְּנֵי וְאֶהֱרֹן יֹאסֹף וַיִּמָּת שָׁם: (כז) וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' וַיַּעֲלוּ אֶל הַר הָהָר לְעִינֵי כָל הָעֵדָה: (כח) וַיִּפְשֵׁט מֹשֶׁה אֶת אֶהֱרֹן אֶת בְּגָדָיו וַיִּלְבַּשׂ אֹתָם אֶת אֱלֵעָזָר בְּנֵי וַיִּמָּת אֶהֱרֹן שָׁם בְּרֹאשׁ הָהָר וַיֵּרֶד מֹשֶׁה וְאֱלֵעָזָר מִן הָהָר: (כט) וַיֵּרְאוּ כָל הָעֵדָה כִּי גִוַע אֶהֱרֹן וַיִּכְפּוּ אֶת אֶהֱרֹן שְׁלֹשִׁים יוֹם כֹּל בֵּית יִשְׂרָאֵל:

רמב"ן

(כו) והפשט את אהרן את בגדיו - הם בגדי כהונה גדולה שנתרבה בהם אלעזר בנו עתה. והקרוב, כי כאשר ירד אהרן מעשות התמיד והקטיר הקטורת והעלה הנרות, העלה אותו אל הר ההר כשהיה לבוש בגדי כהונה והפשיט אותם. ועל דרך הפשט, הלבישו תכריכי המת אשר הכין לו, והפשיט את אלעזר בגדי החול והלבישו בגדי הקדש כאשר עשה עמו ביום המלואים (ויקרא ח ז - ט). ומדרש רבותינו שנעשו בהם נסים, אמרו היאך משה יכול להפשיט את אהרן כסדרן, והלא העליונים הם העליונים לעולם והתחתונים הם התחתונים לעולם, אלא מעשה נסים עשה לו המקום במיתתו יותר מבחייו, העמידו משה אל הסלע והפשיטו בגדי כהונה ובגדי שכינה נלבשים תחתיהם. וילבש אותם את אלעזר בנו (פסוק כח), וכי היאך יכול להלביש את הבגדים כסדרן לאלעזר, אבל כבוד גדול חלק לו המקום לאהרן במיתתו יותר מבחייו שנלבשו בגדי שכינה תחלה למטה, וחזר משה והפשיט את אהרן הבגדים כסדרן והלביש אלעזר כסדרן, כך שנוי בת"כ (מלואים א ו):

יא. רמב"ן | במדבר כ

ואמר כן בבואם אל הר ההר, להודיע שהיו כלם בהספדו של אהרן קדוש ה', כמו שאמר ויבכו את אהרן כל בית ישראל וגו' (פסוק כט)